

JANUARI/2012

FAKTA

om miljövärd

Nya
vattenlagen
träder i kraft
1.1.2012

Viktiga tillstånd enligt vattenlagen

Många projekt som man genomför på stranden därhemma eller vid stugan kan kräva tillstånd eller anmälan enligt vattenlagen, fast de verkar små. Också den nya vattenlagen som trädde i kraft den 1 januari 2012 utökade antalet projekt som kräver tillstånd eller anmälan.

I allmänhet avgör projektets miljökonsekvenser om det behövs tillstånd enligt vattenlagen för projektet (se avsnittet Miljöolägenheterna inverkar på behovet av tillstånd på sidan 2). Behovet av tillstånd är alltså inte direkt beroende av projektets storlek. Vissa projekt kan dock kräva tillstånd på grund av sin omfattning. Vattenlagen innehåller särskilda bestämmelser om dessa projekt (bl.a. muddring och uttag av vatten).

Muddring kräver alltid att man ansöker om tillstånd hos regionförvaltningsverket när mängden muddermassa överstiger 500 m³. Dessutom ska en skriftlig anmälan göras om all muddring, också sådan som understiger 500 m³, till närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) minst 30 dygn innan arbetet inleds. Anmälan behöver inte göras om så kallade obetydliga åtgärder, till exempel när stenar eller andra hinder röjs med muskelkraft. Dessutom ska vattenområdets ägare underrättas om muddringen.

Dikning kräver tillstånd av regionförvaltningsverket, om dikningen kan leda till förorening på ett vattenområde, till exempel öka näringsbelastningen i ett vattendrag som

tar emot dräneringsvatten. I annat fall räcker det med en skriftlig anmälan till NTM-centralen minst 60 dygn innan dikningen påbörjas. Anmälan behöver inte göras om obetydlig dikning. Vad som är obetydligt bedöms på grundval av den dränerade arealen. För att fastställa kostnadsansvaret och annat ansvar mellan de markägare som drar nytta av dikningen kan det vara nödvändigt med en dikningsförrättning. Ansökan om sådan görs hos NTM-centralen.

Brygga. Ägaren till eller innehavaren av en strand har rätt att för sitt eget privata behov framför stranden i vattendraget sätta ut en förtöjningspåle eller förtöjningsboj för båt eller bygga en brygga, ett båthus eller någon annan med dessa jämförbara anläggning som sträcker sig över någon annans vattenområde. Stora kajer och jordbankar kräver i allmänhet tillstånd av regionförvaltningsverket. Med stöd av markanvändnings- och bygglagen kräver byggandet av en brygga åtgärdstillstånd av kommunen, delvis beroende på vilken kommun det är fråga om.

Placering av värmebrunnar på ett markområde förutsätter inte tillstånd enligt vattenlagen, om inte projektet orsakar risk för

JORMA JÄNSEN/STAVALOVI

förorening av grundvatten eller inverkar på grundvattenmängden – till exempel minskar vattenmängden i grannens brunn. För borring av en värmebrunn eller nedläggning av kollektorslingor krävs dock åtgärdstillstånd av kommunen enligt markanvändnings- och bygglagen.

Placering av rörsystemet för en jordvärmeanläggning på ett vattenområde förutsätter inte tillstånd enligt vattenlagen, om projektet inte orsakar skadliga förändringar i vattendraget. En strandägare som placerar ett rörsystem i vattendraget ska dock ha samtycke av vattenområdets ägare. Om man inte får ägarens samtycke kan rätt till placering beviljas med stöd av markanvändnings- och bygglagen i samband med att kommunen beviljar åtgärdstillstånd eller regionförvaltningsverket tillstånd enligt vattenlagen.

Vatten får tas ur ett vattendrag för tillfälligt personligt behov. En markägare har också rätt att utan tillstånd ta grundvatten på sitt område och för detta ändamål anlägga en brunn, om det inte inverkar på grundvattenmängden. Uttag av vatten ska anmälas till NTM-centralen, om den mängd som tas

överstiger 100 m³/dygn. Uttag av vatten eller placeringen av anordningar som behövs för detta ändamål kan också kräva tillstånd av regionförvaltningsverket på grund av miljökonsekvenserna.

En bro eller transportanordning som uppförs över en allmän farled eller kungsådra och en ledning eller kabel som anläggs under en sådan led kräver alltid tillstånd av regionförvaltningsverket. Även annan utplacering av en anordning eller ett hinder som försvårar användningen av en led kräver tillstånd enligt vattenlagen.

Om man har påbörjat ett projekt utan tillstånd eller om man har handlat i strid med vattenlagen, kan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten eller NTM-centralen uppmana en att gå korrekt till väga. Dessutom kan regionförvaltningsverket på ansökan av tillsynsmyndigheten eller någon annan som lidit skada utfärda nödvändiga föreskrifter för den som vidtagit åtgärden så att saken rättas till. När meningsskiljaktigheterna gäller dikning är det den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten som behandlar ärendet.

JOUKO LEHMUSKALLIO / MILJÖFÖRVALTNINGENS BILDBANK

Miljöolägenheterna inverkar på behovet av tillstånd

För ett projekt krävs alltid tillstånd, om projektet har vissa miljökonsekvenser: det ändrar vattendragets läge, djup, vattenstånd eller vattenföring, strand eller vattenmiljö eller grundvattnets kvalitet eller mängd, och förändringen

1. medför risk för översvämning eller allmän vattenbrist,
2. skadar naturen eller försämrar tillståndet i ett vattendrag eller en grundvattenförekomst,
3. minskar naturskönheten, trivseln eller kulturvärdena i omgivningen eller vattendragets lämplighet för rekreatiönsändamål,
4. medför fara för hälsan,
5. leder till att en viktig grundvattenförekomst blir mindre riklig eller orsakar olägenhet för uttag av vatten eller för användningen av vatten som hushållsvatten,
6. skadar fisket eller fiskbeståndet,
7. orsakar olägenhet för sjötrafiken eller timmerflotningen,
8. äventyrar bevarandet av de naturliga förhållandena i en bäckfåra, eller
9. på något annat sätt kränker ett allmänt intresse.

Kom överens med markägaren

Även om ett projekt inte kräver myndighetstillstånd på grund av miljökonsekvenserna, kan det påverka en annan fastighetsägares eller vattenområdesägares rättigheter. Av denna orsak är det skäl att fråga om markägaren eller ägaren till vattenområdet ger sitt samtycke till projektet. Om ägaren inte ger samtycke till projektet, kan regionförvaltningsverket bevilja rätt till åtgärder på en annans område. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten avgör meningskiljaktigheter som gäller dikning.

Alla åtgärder kräver inte nödvändigtvis samtycke av ägaren till mark- eller vattenområdet, men det är trots allt bra att hålla ägaren underrättad. Kontaktuppgifter exempelvis till det delägarlag som äger ett visst vattenområde fås vid behov från lantmäteribrån.

Fråga kommunen, NTM-centralen eller regionförvaltningsverket

Den egna kommunen är den närmaste tillsynsmyndigheten, och därför lönar det sig alltid att fråga den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten eller byggnadstillsynsmyndigheten om det krävs tillstånd eller anmälan. Också NTM-centralen ger råd i tillståndsärenden, och regionförvaltningsverket berättar vilka uppgifter som ska anges i ansökan. Utöver tillstånd enligt vattenlagen kan projekten också förutsätta andra tillstånd.

TAPIO HEIKKILÄ / MILJÖFÖRVALTNINGENS BILDBANK

Skyddet av bäckar i naturtillstånd effektiviseras, eftersom tillstånd enligt vattenlagen krävs för projekt som äventyrar de naturliga förhållandena i en bäckfåra.

Mer information:

Nya vattenlagen träder i kraft 1.1.2012
www.miljo.fi/vattenlagsreform

Tillstånd enligt vattenlagen
www.miljo.fi > [Tillståndsfrågor](#) > [Tillstånd enligt vattenlagen](#)

Regionförvaltningsverket
www.avi.fi/swe > [Miljötillstånd](#) > [Ärenden som omfattas av vattenlagen](#)

Närings-, trafik- och miljöcentralen
www.ely-keskus.fi/swe